

Fazekas- művészek kiállítása

Mónus Ferenc és Sándor népi iparművész fazekasok legjobb munkáiból nyílt kiállítás a Népművészeti és Házipari Vállalat Mester utcai bemutató termében.

Gulliver

Színes, szinkronizált angol-belga rajz-játékfilm, Jonathan Swift regénye nyomán. Rendezte: Peter Hunt. Kép: Alan Hume. Zene: Michael Legrand. A főszerepben: Richard Harris.

Gulliver éppúgy gyermekkorunk örök cinkosa, mint Robinson vagy Verne regényeinek hősei. Mégis különös sors jutott osztályrészükül: akárcsak Defoe a Robinson, vagy Verne jól ismert regényeit, a Gullivert is eredetileg felnőtteknek írta a XVIII. századi angol irodalom „későbbi embere”, a kiábrándult filozófiát valló Jonathan

Swift. Ezzel szemben ami a köztudatban él: Gulliver kalandjai Lilliputban és az óriások földjén, felsorakoztak Robinson, Tyll Eulenspiegel, János vitéz vagy Lúdas Matyi történetei mellé.

Nyilvánvaló, magyar példák is bizonyítják: a rajzfilm kínálkozik ezekben az esetekben a legjobb megoldásnak, hiszen végső soron régóta elsősorban a gyerekeké már Gulliver. A film készítői érdekes megoldással igyekeznek áthidalni Gulliver felnőttségét és a lilliputiak mesevilágát. Egészen az első találkozásig a hagyományos játékfilm eszközeit alkal-

mazzák, s csak ezután jelennek meg a rajzolt figurák, csakis az apró embereket ábrázolva. Ez a kettősség végig megmarad: Gulliver „előben” mozog a valóságos díszletek között, míg körülötte játékosan és természetesen trükkösen ugrabugrál a lilliputi birodalom vezetői és alattvalói. Cukorsüveghegyek és csillámló-tornyos mesevárak úsznak elénk, ordítanak zöld pázsittal, valószínűtlenül kék ég alatt. A giccs hagyományos eszközei állítólag jól megférnek a gyerekeknek szánt produkciókban a játékos elemekkel. Mindezen igencsak lehetne vitatkozni. A magyar szinkron helyenként szellemes, „romhányis” szövegeit jószerével agyoncsapja a csöpögően idilli körítés (a gyerekek sem csupán óhollywoodi mintákra méltók!).

A vontatott cselekményszöveget, a rengeteg üresjáratot egyetlen huszáros megoldással kívánták feleltetni: a befejező képsorral. Az eredeti történetől eltérően Gulliver hajóra száll, de nem ér a haza hűségesen várakozó arájához. Szinte rögtön felbukkan egy óriás, ő pedig lilliputivá törpül, tekintetben remélve, hogy megelégel a méretével. Lehet találgatni: mi volt ez? A gyerekek nyilván nem értik, számukra csak boldog-megnyugtató befejezés következhetne. Szuggesztív utalás az elhagyott második részre, az óriások birodalmára? Netán — istenments! — valami mélyfilozófiai truváj a viszonylagosságáról? Ne firtassuk!

A Gulliver tehát — gyermekfilm. Nem a legjobbak közül, de nyilván már maga a cím sok apróságot vonz majd a moziba. S mivel a főszereplő, Richard Harris pontosan úgy játszik, ahogyan egy ilyen filmben kell, a zene szerző, az Oscar-díjas Michael Legrand, a Cherboung-i esernyők és az Egy férfi és egy nő világhírű filmzenéjének komponistája — hangulatos muzsikát biztosít: valószínűleg jól is szórakoznak rajta.

D. L.

Művelődés — buktatókkal

Nemrégiben kérdeztük meg a művelődési központok képviselőit az üzemekbe „kivihető”, s a munkásokat a központokba „behozó” programokról, a munkásművelődés távolságairól, gyárak és intézmények között. Ezúttal az üzemek képviselőin a sor. Az ő szemszögükből más fénytörésben tárulhatnak eléink a gondok.

— Igen szerencsés dolog, hogy egyszerre két művelődési központtal, a Juhász Gyulával és a Bartókkal is szoros, jó kapcsolatban vagyunk. — kezdi Szőke Lászlóné, az Öntödei Vállalat szegedi gyáregységének személynéje és oktatási felelőse. — Úgy gondolom, az után a roppant nehéz, megerőltető fizikai munka után, amit itt végeznek a munkások, nincs, nem is lehet nagyon kedvük bejárogatni a városba különböző rendezvényekre. Óriási dolog, hogy lassan már ott tartunk: olykor mégis megésszük. A délutáni műszakban dolgozó nők éppen most szóltak, szeretnének eljárni a Juhász Gyula Művelődési Központba működő nők klubjába, de a műszakbeosztás miatt nem tudnak. Szóljunk már, nem lehetne valamit csinálni? Mikor meg a Bartókban volt Hofi, a jegyek felét az öntöde kapkotta el. De a gondok-bajok elsősorban nem is ilyen összefüggésben jelentkeznek. Kevés, ha csak velem tartják a kapcsolatot a munkásművelődéssel foglalkozók. Még jobban kellene felmérniük az igényeket. Nem úgy, mint a Juhász Gyulában rendezett közművelődési vitakör esetében. Hiába hirdették a témát: miért szép Radnóti? csak — a KISZ-titkár ment el. Nem mindig találkoznak a munkások igazi, valódi érdekeivel, sokszor az egyébként érdekes programok is rosszul sütnék el. A Bartókban például hatrészes pszichológiai előadássorozatot tartottak. Először sokan elmentek. A második után már jöttek: nem értjük. Hát ha valamit nekik rendeznek, olyan szinten is tartásig meg: ne úgy, mintha egyetemisták ülneek a hallgatók között. Kérték is: jöjjenek ki inkább ökök! Amit itt tartanak, annak más a színe, más a visszaja is. Alapvetően tanácsokunkat velük, az év elején a Juhász Gyula összeállított egy tervet, rögtön megmondtam: ez nem megy, ezekre nem fognak eljönni. (A Hány János, a Bánk bán, az ember tragédiája és hasonló témák szerepeltek.) Az volt a jó, hogy rögtön változtattak, alkalmazkodtak. A munkások azt kérik, ami érvényes érdekli őket, akkor pedig inkább Berkesiről meg Szilvásirol tartanak előadást, s győzzék meg őket. Csak itt lehet kezdeni!

— A tartalmi munka az övék, az igényfelmérés a

miénk —, mondja Pálffy Ferenc, a DÉLÉP házgyárának munkaszervezési csoportvezetője, üb-titkár. — Amikor létrejött a November 7-tel a kulturális együttműködési szerződés, a művelődési központ nyilván örült, hogy talált egy olyan vállalatot, amellyel csak ő foglalkozhat, s ahol szívesen fogadják őket. Ugyanakkor egységes szervezési rendszer az egész tavalyi évben nem alakult ki. Mintha jóval feszítettebb tempót diktáltak volna a reálisan. Igen, amikor kizavarták a művészettörténészt a gyárból... Erről se az igazgató, se én nem tudtam, csak amikor a November 7. jelezte. Önkényeskedés volt, nyilván nem illetékes tette. Nem, nem nyomozunk utána, nem a múltba szeretünk nézni, hanem előre... Nem tudtuk tartani azt az ütemet, amit diktáltak nekünk, Persze, hogy nekünk a termelés, a munka a legfontosabb. Nekik — amaz. A vezetőség mindig megadja a szükséges segítséget, ha szervezeten megy közben a munka. Nemes dolog, amit ők akarnak, tudjuk, nyilván magukra is vannak hagyatva. Nekünk viszont 2670 lakást kell „lökni”, csak a termelési érdekeket tudjuk elsősorban szem előtt tartani... Ha véreik is a szívünk, azt kell mondanunk nekik: gyerekek, mi ezért kapjuk a fizetést... Szerintem csakis úgy tudjuk a kettőt össze-

egyeztetni, ha az igényeket alaposan megismerjük — és megbeszéljük. Akkor nem lesz baj. Ők mintha buzdóságukban kicsit elgaloppíroztak volna magukat, de lassan már tudják, milyen magasra lehet tenni a léceket, hogy le ne verjük. Még mindig jobb, ha fölé mennek, mintha alá. Egyébként nézőpont kérdése az egész. Ha nem látták eddig a vállalat gondjait, abban nekünk is részünk van. De mi nem traktáltuk ilyenekkel őket. Most tartottunk éppen egy közös tanácskozást, elmondtuk egymásnak a bajainkat, Megállapodtunk például abban, hogy idén már az esedékes rendezzük a kiállításokat, így nem ismétlődhet meg az a két nap utáni lebontás sem... Csak dűlőre jutunk már végre.

Csak dűlőre jutunk már végre, szabály — hallgassuk meg a másik felet is — alkalmazása után jóval bonyolultabbnak és nehezebbnek tűnik a munkásművelődés ügye, jelenlegi buktatóinak megoldása. A törekvések, a célok és az igények azonban nemcsak eltérnek egymástól: találkoznak is. S csak ha minél többször és minél jobban történik így, akkor mondható el csupán: a papíros-határozatok már nem mindössze szép elképzelések többé.

Domonkos László

Tavaszi növény- védelmi munkák

Az őszi barack levélfodrosodást okozó gombájának a hűvös, nedves időjárás kedvez, s rügypattanástól a fertőzésveszély fennáll. Ezért mielőbb célszerű befejezni a gyümölcsösök metszését, a levágott növényrészek elvégését. Így a rendkívül fontos permetezési munkákat nem zavarjuk. Az őszi barackfákat rügypattanás-kor bordóleves, vagy bármilyen réztartalmú készítménnyel — pl. Rézoxiklorid 50 WP, Cobox stb. — permetezhetjük. Ha rügypattanás után továbbra is nedves és hűvös éjszakákra számíthatunk, intenzíven védekezzünk. Erre az Orthocid 50 WP gombaölő szer alkalmas, melyből 2 deka szükséges 10 liter permetlé elkészítéséhez.

A szabadföldi díszfák és cserjék mechanikai védelmét se hanyagoljuk el. Vágjuk le az elszáradt, beteg vagy pajzstetvekkel erősen fertőzött ágazásokat, s tisztítsuk meg a rovarok búvóhelyeül szolgáló kéregrészeket. A sebzi felületeket minden esetben oltoviasszal vagy fásbaktárral kenjük be.

A rózsabokrok metszésekor a lisztharmattal fertőzött növényrészeket is vágjuk le. Az ily módon eltávolított növényi maradványokat gyűjtjük össze és égessük el. Elégetésükkel a levéltetvek és kabócák teletelő tojásait is pusztítjuk. A lisztharmat gyérítésére jó a Neopulos permetezés is.

Az áttelelő szabadföldi saláták gondozására és vegyszeres védelmére is fokozott figyelmet fordítsunk. A lehetőségeknek megfelelően a talajszintet tartuk szárazon, ezért a sorok között célszerű rendszeresen lajtítani. A fejesedés előtt gyakran elhálnak a külső levelek. Az ilyen sérült és elhalt növényi részeket mindig távolítsuk el, mert fertőzési források lehetnek. A vegyszeres védelemre ísleg az Orthocid 50 WP, az OthoPhaltan permetező- és po-

rozó javasolható, mivel elsősorban a szürkepenészes fertőzések terjedésére számíthatunk. Az említett permetezőszerekből 2 deka szükséges 10 liter permetlé elkészítéséhez, a porózószerekből pedig 20 deka négyzetméterenként. A védekezést fejesedés kezdetéig 10—14 naponként ajánlatos megismételni.

Az elmúlt évben vidékünkön nagyon elszaporodott a mezeipocok. Több helyen még a házikertekben is megfigyelhető. A kártevők veszélyeztetik a zöldségféléket és a fiatal, frissen telepített gyümölcsfacemeteket is. Nagyon fontos, hogy a kert bejárásával felderítsük a lakott pocokjárásokat és Arvalinnal vagy Rendintin 75 készítménnyel védekezzünk ellenük. Az Arvalinból 2-3 szemet kell a lyukba helyezni, míg a Rendintin 75 rágcsálórtróbból a talaj felszínére egyenletesen 20 dekát szórjunk ki 100 négyzetméterenként. Ez utóbbi növényvédő szer főleg a mostani, nyugalmi állapotban használható, illetve akkor, ha nincs zöld pillangós terület a közelben.

A gyermekek munkára neveléséről

Ülést tartott a Magyar Úttörők Szövetsége

A több, mint egymillió 200 ezer kisdobos és úttörő nagy lelkesedéssel kapcsolódik be az iskola életének minden munkájába, a közösségi élet feltételeinek javításába, szívesen kivési részt lakóhelyük szépítésében, gyarapításában. A gyermekek önkéntes közhasznú társadalmi munkájának különböző formái alakultak ki — hangzott el a Magyar Úttörők Szövetsége Országos Tanácsának szerdai ülésén, melyen többek között a piros és kéknakendősök munkára nevelésének tapasztalatairól tárgyaltak.

Az úttörőszervezet alapvető feladatának tekinti a felnövekvő generáció munkára nevelését — hangoztatták. Arra van szükség hogy az úttörőcsapatok mozgalmi tevékenységének szerves részévé váljon a kisdobosok társadalmi és termelőmunkába való bevonása. A kisdobosok és az úttörők százszázalékosan részt vesznek a közelebbi lakóhelyük gyarapításában. Kedvező tapasztalat: egyre több helyen vállalnak hosszabb időre szóló megbízatást, környezetvédelmi és természetvédelmi feladatok ellátására. A hagyományos fásítási akciókban, növénytelepítési mun-

kában segítik őket a testvér KISZ-szervezetek. A tanácskozáson Szűcs Istvánné, az Úttörő Szövetség főtitkára tájékoztatást adott a gyermekszervezet tevékenységét érintő időszerű nemzetközi és belpolitikai kérdésekről.

A tanácskozáson részt vett és felszólalt Kornidesz Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, Gál László, a SZOT főtitkárhelyettese, Nagy Imre, munkaügyi miniszterhelyettes és Nagy Sándor, a KISZ Központi Bizottságának titkára.

Vöröskeresztes munka az iskolákban

Pezsgő vöröskeresztes élet jellemezte az elmúlt hónapokban az iskolai közösségeket. Megszervezték az évenként már hagyományos egészségvédelmi előadássorozatokat, az ifjú egészségőr-, a nagy lányok iskoláját, a családi élet iskoláját, a csecsemőgondozási tanfolyamokat. A fiatalok tízezrei ismerkedtek meg ezeken a tanítási órán kívüli kötetlen és szinte hangú beszélgetéseken az egészséges életmód feltételeivel, az egészségre káros ártalmakkal az egészségügyi műveltséghez nélkülözhetetlen fogalmakkal. Orvosok, védőnők, gyógyszerészek pszichológusok segítségével, irányításával foglalkoztak meg maguknak a fiatalok az egészséges életmód jelentőségét.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják hogy sikerült a diákok körében megszilárdítani ezeket a tanfolyamokat. Az elmúlt tanévben például az általános iskolákban megközelítően háromezer Ifjú egészségőr tanfolyamot szerveztek, 50 ezer résztvevővel. A középfokú iskolák több mint ezer tanfolyamán 12 ezer lány és 23 ezer fiú jelent meg rendszeresen. Rendkívül örvendetes a fiúk nagy száma, az arány azonban egyben azt is jelzi, hogy a lányok körében hatékonyabb szervező munkára van szükség. A Vöröskereszt összel megtartott V. kongresszusának határozata alapján ugyanakkor ezekben a hetekben alakulnak meg a középiskolai vöröskeresztes alapszervezetek, amelyek eddig ifjúsági vöröskeresztes csoport néven működtek. Szegeden eddig nyolc középiskolában 872 taggal alakultak önálló alapszervezetek. A cél az, hogy az iskolák 90 százalékában létrehozzák az ifjú vöröskeresztesek új szervezeteit.

Jelentős segítséget ad az iskolai nevelésnek a vöröskeresztes egészségvédő tanfolyamok 8—12 órája, amelyen a diákok kérdéseiket

nyugodtan felvethetik az előadónak. A tapasztalatok azt bizonyítják hogy a tanfolyamok vezetői gyakran a szülőket is helyettesítik. Sok szülő még ma is úgy véli, hogy a kamasz fejlődésének biológiai problémája nem beszédtema, a gyerek „úgy-írájón arra, hogy mit kell tennie”. Gyakran éri vád a fiatalokat hogy nincsenek tisztában a legelemibb higiéniai követelményekkel sem, a tanfolyamok eddigi tapasztalatai viszont azt jelzik, hogy sok esetben nem őket kell ezért elmarasztalni.

Nem véletlen tehát, hogy a Vöröskereszt utóbbi kongresszusai kiemelt jelentőségűnek tartják ezt a egészségnevelő módszert. A Vöröskereszt Országos Vezetősége számos konkrét segítséget is megad. Tavalyi ismét közzétette, átdolgozott formában az „Ifjú Egységőr” kézikönyvet, amely az általános iskolai tanfolyamokhoz ad segítséget. A „Nagylányok iskolája” kézikönyv immár a nyolcadik kiadásban jelent meg és az egészséges életmód kérdésén kívül részletesen tárgyalja a fiatalok szexuális problémáit, a család szerepét, a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdéseket. A lányoknak írt kézikönyv sikere alapján a Magyar Vöröskereszt 1971-ben adta ki először a „Családi élet iskolája” című kiadványát a fiúk számára s a könyv tavaly jelent meg harmadik kiadásban. A hagyományos egészségvédelmi jelleg mellett az átdolgozott új kiadásban nagyobb hangsúlyt kaptak a nem magatartással, a család funkcióival kapcsolatos kérdések.

Tavaly ősszel Szeged középiskoláiban is megkezdődtek az egészséges életmódra tanító tanfolyamok s most tavasszal versenyben bizonyítják be tudásukat a diákok. Csecsemőgondozásból, a családi élet tudnivalóiból, a nagylányok iskolának tananyagából már összemérték tudásukat, s 28-án lesz az elsősegélynyújtási verseny.